

Společnost lhářů

román
o moru

Karen
Maitland

SPOLEČNOST
LHÁŘŮ

Copyright © Karen Maitland, 2008

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Alžběta Kalinová, 2024

Cover © gray318, 2024

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-4848-8 (pdf)

Karen Maitland

**SPOLEČNOST
LHÁŘŮ**

román o moru

přeložila Alžběta Kalinová

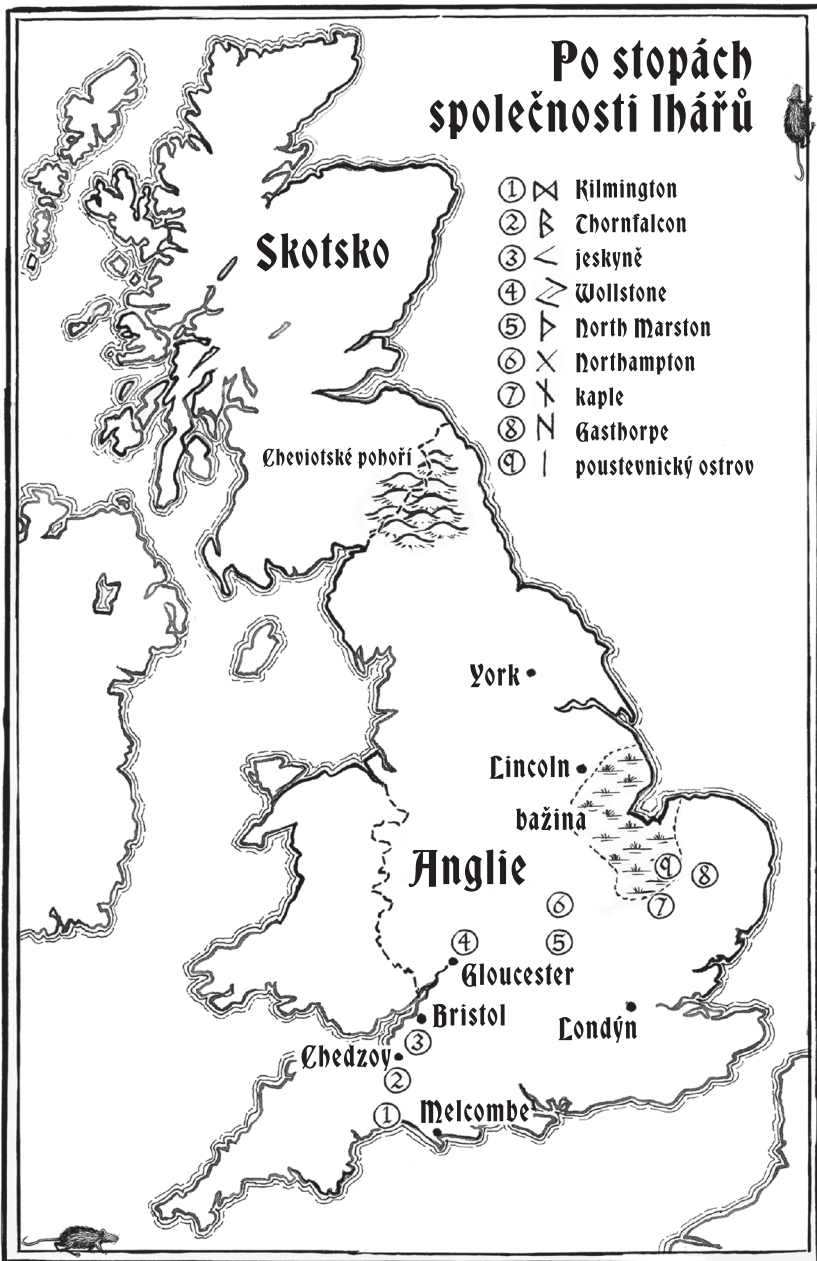

Obsah

PROLOG	9
I TRH O LETNÍM SLUNOVRATU	13
2 SPOLEČENSTVÍ	23
3 ZOPHIEL	32
4 ADÉLA A OSMOND	49
5 SVATBA MRZÁKŮ	64
6 SVATYNĚ SVATÉHO JOHNA SHORNA	76
7 PROROCTVÍ	89
8 LABUTÍ MUŽ	95
9 UPÍŘI A ŽIDÉ	108
10 CYGNUS	120
11 SVÁTEK VŠECH SVATÝCH	137
12 ODPLATA	150
13 PŘÍBĚH PLEASANCE	164
14 SKLÁŘ	177
15 PRVNÍ SMRT	198

16	KAPLE	208
17	LÁZNĚ	235
18	ZROZENÍ A SMRT	250
19	JEDEN JE VZAT	266
20	ALCHYMIE	280
21	STOJÍCÍ KAMENY.....	301
22	SKVRNY VE SNĚHU.....	317
23	KRVÁČEJÍCÍ TĚLO.....	330
24	LABUTÍ RYTÍŘ.....	336
25	MOŘSKÁ PANNA A ZRCÁTKO	348
26	PLANINA S JÁMAMI	361
27	PŘELUD.....	380
28	HRA	388
29	POSLEDNÍ LEŽ.....	394
30	PRAVDA	401
31	SVATÁ STAROSTA	405
	HISTORICKÉ POZNÁMKY.....	414
	GLOSÁŘ.....	418

Po stopách společnosti Ihářů

Skotsko

Cheviotské pohoří

York

Lincoln

bažina

Anglie

Gloucester

Bristol

Londýn

Chedzoy

Melcombe

- ① ✕ Kilmington
- ② ⚔ Chornfalcon
- ③ < jeskyně
- ④ ⚔ Wollstone
- ⑤ ⚔ North Marston
- ⑥ ✕ Northampton
- ⑦ ⚔ kaple
- ⑧ ⚔ Gasthorpe
- ⑨ | poustevnícký ostrov

Pravda se často stává hrozivou útočnou zbraní. Člověk je ochoten lhát, dokonce i vraždit, ve jménu pravdy.

Alfred Adler, psychiatr

Prolog

„Takže jsme domluvený, pohřbíme ji zaživa v železný masce. Ta už ji umlčí,“ prohlásil hostinský a založil si ruce na prsa. Ulevilo se mu, že se konečně shodli aspoň na něčem. „Železo bude působit proti všem kletbám, který použije. Železo zastaví cokoli. Je to jedna z nejmocnějších věcí, který se dají v boji proti zlu použít, kromě hostie a svěcený vody. Jasně že ty by byly lepší, jenže vzhledem k tomu, jak se věci mají, je nemáme. Ale železo bude fungovat taky.“

Jeho žena si odfrkla. „To vyprávěj našim sousedům. Ve vesnici nenajdeš jediný dveře nebo okenici, co by nebyly pobité podkovama, ale podle ochrany, kterou nám poskytly, jsme si mohli na veřeje klidně pověsit třeba slepičí peří.“

Manžel ji zpražil pohledem. „Ale když ji umlčí roubík v masce, nebude už moct vrhat kletby, že ne? Takže ať už je ta maska železná, nebo ne, fungovat bude.“

„Jenže co když neumře?“ zaúpěl kuchtík. „Co když se z hrobu nějak vyškrábe a přijde si pro nás uprostřed noci?“ vyhrkl a nervózně se zadíval na dveře, jako by ji už slyšel na ně škrábat. „Co takhle jí pro jistotu nejdřív probodnout srdce bezovým kulem? Tak budeme aspoň mít jistotu, že je mrtvá.“

„U všech svatejch, kluku! Copak ty se dobrovolně hlásíš, že ji probodneš kulem, když před tebou bude sedět a koukat na tebe? Protože já teda rozhodně ne.“

Kuchtík hned vehementně zavrtěl hlavou a skrčil se na své stoličce, zděšený, že mu někdo vrazí do rukou bezový kůl a přinutí ho to zkusit.

Hostinský se s unaveným povzdechem rozhlédl po zhruba tuctu mužů a žen, kteří seděli na lavicích v jeho ponuré pivnici. Přestože venku se ještě nesetmělo, okenice byly zavřené a dveře zajištěné na

petlici. Ne že by bylo třeba zamykat, to je jen ovládla síla zvyku. Jednoduše se tak cítili bezpečněji. Jenže žádný zámek jí nemohl zabránit v tom, aby zjistila, co uvnitř plánují. A co se projíždějících cizinců týkalo, žádný by dovnitř nečekaně nevpadl, pokud by si nepřál zemřít. Nikdo by se k domu, jehož dveře i okenice jsou zavřené, nepřiblížil na míň jak na deset yardů, i kdyby byl sebehladovější nebo sebežiznivější.

Hostinský měl k netrpělivosti ty nejlepší důvody. Věděl, že pokud se všichni nedomluví rychle, bude už příliš pozdě na to, aby mohli začít konat před setměním. I za dne bylo nebezpečné se jí postavit, ovšem pokusit se zabít ji v noci, kdy vás před její mocí nechrání nic víc než plamen svíčky, z toho by měli srdce v kalhotách i ti nejstatečnější muži. A po třiadvaceti letech manželství si hostinský o své statečnosti nedělal sebemenší iluze.

Z výklenku se ozval hluboký zvučný hlas. Místní kovář seděl na svém oblíbeném místě. Jeho široké hýždě se roztékaly po odřené lavi. „Nasaďte jí železnou masku a pevně ji svažte, zasypte ji vrstvou hlíny, a až se udusí, já ji probodnu železnou tyčí. To by mělo stačit,“ řekl a poškrábal si bleší kousnutí na zádech opřených o drsnou stěnu. „Udělám to, až začne vycházet měsíc. Přišpendlím jejího ducha k zemi. Pak už znovu nevstane.“

Koželuh si loknul piva a otřel si rty hřbetem ruky. „Já slyšel, že jedinej jistej způsob je useknout jí hlavu hrobníkovou lopatou. Teda samozřejmě až bude bezpečně po smrti.“

„Tak se zabíjí upíří, ale to ona není, nebo to tu aspoň nikdo neříkal,“ ozvala se stařena vzadu. Byla sice už stará a seschlá, ale pomáhala u porodu většiny obyvatel vesnice. A většině z nich byla i na pohřbu.

„Kdo ví, co je zač nebo v co by se mohla proměnit po smrti? Jediný jistý je, že není normální.“

Několik hlav na koželuhova slova souhlasně pokývalo. V podstatě na tom jediném se dokázali všichni shodnout. Během těch hodin a hodin, co spolu debatovali, nikdo nevyslovil její jméno, dokonce ani kuchtík. Dokonce i on věděl, že existují věci, které je moudřejší nahlas nejmenovat.

„Já pořád myslím, že nejlepší by bylo ji upálit,“ řekla stařena. „Pak by už znova povstat prostě nemohla.“

„Vždyť to není kacírka,“ namítl hospodský. „Kdyby byla, tak to jo, to by pro nás pro všechny bylo lepší. Duše kacírů míří rovnou do pekla. Ale jen Bůh ví, kam se rozletí její duše. Nedivil bych se, kdyby

posedla nejbližší živou bytost, ať už člověka, nebo zvíře. A to bysme pak měli co dělat s desetkrát horší zrůdou.“

„Otec Talbot by už věděl, jaký slova použít, aby ji zahnal rovnou do pekla,“ trvala stařena tvrdošijně na svém.

„Baže, ten by věděl, ale copak jsi zapomněla, že ten je už po smrti? Stejně jako půlka vesnice. A jestli nepřijdeme na to, jak ji zabít první, brzo se k nim přidáme i my. A jelikož nejbližší kněz je odsud čtyři dny cesty, musíme si nějak pomoci sami. Nemůžeme se jenom donekonečna dohadovat, jak to uděláme. Musíme s ní skoncovat dneska, než zapadne slunce. Nemůžeme si dovolit nechat ji naživu další noc.“

Kovář přikývl. „Má pravdu. S každou další hodinou, co dejchá, akorát sílí.“

Hospodský se ve snaze utnout veškerou další debatu zvedl z lavice.

„Takže jsme rozhodnutý,“ prohlásil sebejistě. „Pohrbíme ji zaživa v železný masce. A jakmile bude po smrti, William ji přitluče do hrobu železnou tyčí. Teď už nám zbejvá jenom rozhodnout, kdo jí tu masku nasadí.“

S nadějí se rozhlédl po pivnici, ale nenašel ani jediný pár očí, které by se na něj dívaly.

I

Trh o letním slunovratu

Říká se, že když se člověk v noci s trhnutím probudí, po jeho hrobě právě přešel nějaký duch. Toho letního slunovratu jsem se s trhnutím probudil. Nemohl jsem nijak předvídat, jaké zlo nám všem ten den přinese, ale měl jsem dojem, jako by mi v té chvíli těsně po probuzení přeběhl mráz po zádech, jako bych něco mlhavě zahlédl, jako by těsně mimo dohled číhalo cosi zlověstného.

Když jsem se probudil, byla tma, ty nejčernější hodiny před úsvitem, kdy už všechny svíce dohořely, ale první paprsky slunce ještě nepronikly štěrbínami okenic. Mráz po zádech mi však nepřeběhl kvůli chladu, který v tu hodinu vládne. Spali jsme ve stodole příliš natěsnaní jeden na druhého, než aby komukoli z nás mohla být zima.

Každý kavalec i každý kus podlahy byly obsazené těmi, kteří se do Kilmingtonu sjeli na trh pořádaný o letním slunovratu. Vzduch byl prosycený potem, větry a dechem páchnoucím po přílišné konzumaci piva. Na vrzajících prknech chrápali muži i ženy. Občas někdo zabručel, když ho spící soused vinou nějakého zlého snu štouchl loktem do žeber.

Mně se zdávají sny jen zřídkka, ale té noci jsem jeden měl a zůstal se mnou i po probuzení. Snil jsem o pochmurných kopcích Cheviotského pohoří, kde se z jedné strany krčí vojáci Anglie a z druhé vojáci Skotska a připraveni k bitvě se vzájemně vyzývají nenávisným pohledem. Viděl jsem je tak jasně, jako bych tam stál. Ty oblé pahorky a zpěněné říčky, divoké husy i větrem zmítané havrany, menší obytné pevnosti i opevněné statky. Dobře jsem je znal. Znal jsem je od chvíle, kdy jsem se poprvé nadechl. Kdysi jsem tomu místu říkal domov.

Nezdálo se mi o něm už mnoho let. Nikdy jsem se tam nevrátil a ani bych se tam vrátit nemohl, toho jsem si byl vědom ode dne, kdy jsem odešel. Během všech těch let jsem se snažil vytěsnit vzpomínky z mysli, většinou úspěšně. K čemu je tesknit po místě, kde nemůžete být? Koneckonců, co je vlastně domov? Místo, kde se člověk narodí? Místo, kde si ho pamatují? Vzpomínka na mě již dávno zpráchnivěla. A i kdyby se tam přece jenom našel někdo, kdo by si na mě ještě vzpomněl, nikdy by mi neodpustil, nikdy by mi nedal rozhrěšení. Toho letního slunovratu, kdy se mi o rodných kopcích zdálo, jsem byl od domova tak daleko, jak jen to bylo možné.

Na cestách jsem už mnoho let, tolik, že už jsem je dávno přestal počítat. Ani by mi to k ničemu nebylo. Slunce dál vychází na východě a zapadá na západě a my se přesvědčili, že to tak bude už napořád. Měl jsem být moudřejší a nevěřit tomu. Jsem přece kamelot, obchodní cestující, podomní prodejce naděje a štěstí, pozlátkových příběhů a příslibů křehkých jako krustička koláče. Můžete mi věřit, že těch, kdo o ně mají zájem, je spousta. Prodávám zabalenou víru. Vodu z Jordánu nabranou přesně na tom místě, kde se z nebe snesla holubice. Úlomky kostí Neviňátek zmasakrovaných v Betlémě i střepy z lamp moudrých panen. Nabízím chomáčky vlasů Maří Magdalény, rudé sytější než chlapecký ruměnc, i bělostné mléko panenky Marie v ampulkách ne větších než její bradavky. Vystavuji na odiv načernalé prsty svatého Josefa, palmové listy ze země zaslíbená a chlupy přesně toho oslátk, na němž vjel náš požehnaný Pán do Jeruzaléma. A lidé mi věří. Všechno mi to věří, protože copak nemám jizvu, která dokazuje, že jsem se pro ty drobné cennosti vydal až do Svaté země, kde jsem o ně musel svést boj s pohany?

Mou jizvu nejde přehlédnout. Je nafialovělá a svrasklá jako zadnice staré ježibaby a táhne se mi přes celý nos až do půli tváře. Důlek, v němž bych měl mít oko, mi zašili a oční víčko se mi za ty roky scvrklo jako škraloup na vychladlém mléčném pudinku. Nesnažím se však obličej skrývat, protože jaký lepší důkaz předložit, jaký věrohodnější původ, který by potvrdzoval, že každičká kost, kterou prodávám, je pravá, že každičká kapka mojí krve skanula na dlažbu samotného Svatého města? Přesně takové příběhy můžu lidem vyprávět. Jak jsem usekl jednomu Saracénovi ruku, abych mu z jeho rouhačského sevření vyrval kus plátna, do něhož byl zavinut náš Pán. Jak jsem se musel probít přes pět, co to povídám, tucet mužů, jen abych mohl ponořit

lahvičku do Jordánu. Za takové příběhy si samozřejmě účtuji poplatek. Vždycky si účtuji poplatek.

Všichni se musíme něčím živit a způsobů, jak se tímhle světem protlouct, je tolik jako lidí v něm. V porovnání s některými lze mé řemeslo považovat za ctihodné. Navíc nikomu neškodí. Dalo by se říct, že naopak pomáhá, protože já prodávám naději a naděje je tím největším pokladem ze všech. A třebaže se snad jedná o iluzi, je to právě naděje, co vám brání v tom, abyste skočili do řeky nebo spolykali bolehlav. Naděje je překrásnou lží, a abyste ji ostatním uměli dát, potřebujete k tomu talent. Navíc tehdy, v den, kdy místní tvrdí, že to celé začalo, jsem skutečně ještě věřil, že stvořit naději je tím největším uměním ze všech, tou nejušlechtlejší lží. Mýlil jsem se.

Ten den se zapsal do paměti těch, kdo na takové věci věří, jako smolný. Lidé události rádi pojí s konkrétním datem, jako by se snad smrt zrodila v určitou hodinu a zkáza započala v jeden okamžik. Los padl na letní slunovrat roku 1348. Takové datum si dokáže zapamatovat každý. Toho dne se lidé i zvířata ocitli v loterii božské moci. Toho dne se váhy Pekla a Ráje nekontrolovaně rozkolísaly.

Onen letní slunovrat se zrodil jako roztřesené nedochůdce zavnuté do husté mlhy jemného deště. V jeho křehkém našedlém světle se chvěly obrysy chat, stromů a chlévů, jako by to byly jen přízraky, které se vypaří s prvním kohoutím zakokrháním. Jenže kohout nezakokrhával. Jaksi nepoznal úsvit. Ptáci mlčeli. Všichni, kteří se potkávali, zatímco pospíchali dojit a obstarat dobytek, na sebe v dešti vesele volali, že se to brzy přežene a že tenhle slunovrat bude ještě krásnější než všechny, které dosud zažili. Bylo však znát, že o tom nejsou tak úplně přesvědčení. Mlčení ptáků je znervózňovalo. Věděli, že zvlášť v tento den je ticho zlým znamením, ačkoli se to nikdo neopovažoval říct nahlas.

Přesto déšť nakonec ustal, jak předpovídali, a skrz těžká mračna začaly sem tam prosvítat slabé paprsky mdlého slunce. Neměly v sobě žádné teplo, ovšem takovou maličkosť se obyvatelé Kilmingtonu nehodlali nechat rozhodit. Přes náves se valily salvy smíchu. Špatné znamení nebo ne, byl sváteční den a oni by se i za burácení vichřice dušovali, že se dobře baví. Ze sousedních vesnic přijelo mnoho přespolních, aby nakoupili či prodali, aby handlovali a směňovali, aby urovnali staré spory a zavařili si na nové. Našli byste mezi nimi sloužící vyhlížející pány, děvčata vyhlížející manžele, vdovce vyhlížející

solidní statné ženy i zlodějčky vyhlížejíci jakoukoli kapsu, kterou by mohli vybrat.

U rybníka se na velkém rožni pekl vykuchaný vepř a ve vlhkém vzduchu se povaloval kouř spolu se sladkou vůní opékajícího se masa, z níž se člověku sbíhaly sliny. Rožněm otáčel takový malý kluk, který od pašíka musel kopanci odhánět psy, jenže ty bestie doháněla vůně masa k takovému šílenství, že se nenechali odradit ani kopanci, ani ranami silnou holí. Vesničané si ze škvířících se boků odřezávali štávanaté kusy a rovnou se do nich zakusovali a olizovali si mastné prsty. Dokonce i ti, jejichž zuby se dávno proměnily ve zčernalé pahýly, lačně sáli tučné odřezky a škvarky, zatímco jim po bradách stékala šťáva. Tak nevídaný přepych jako čerstvé maso bylo třeba vychutnat do morku poslední kosti.

Mezi kleveticími dospělými pobíhaly hloučky bosých kluků, kteří se snažili rozptýlit žongléry v rudých oblecích natolik, aby jim kuželky popadaly na zem. Chlapci dováděli s dívkami a neohlíželi se ani na mokrou trávu, ani na nesouhlasné mračení kněze a místního radního. Podomní prodejci vyvolávali své zboží, žakéři hráli na pikolu a na buben a mladíci křičeli tak, že by to probudilo i pekelné demony. Každý rok to bylo stejné. Všichni si užívali trh, protože po zbytek roku se v podstatě nebylo jak poveselit.

Avšak ani v tom hlučném strkajícím se davu si nešlo nevšimnout jedné malé dívky. To kvůli těm jejím vlasům. Nebyly blondaté, ale úplně bílé. Připomínaly dlouhý, hedvábně jemný plnovous. Pod kšticí bílou jako sníh se skrývala tvář bledší než stehna jeptišky, s bílým obočím a bílými řasami, které lemovaly oči průzračné jako nebe za úsvitu. Křehká kůže na jejích kostnatých údech, na rozdíl od hnědé kůže ostatních spratků pobíhajících po trhu, namodrale zářila. Nebyla to však jen ta absence barev, co upoutalo mou pozornost. Šlo o to bití.

Na tom, že nějaké dítě dostává výprask, by ještě nebylo nic zvláštního. To už jsem jen za ten den viděl několikrát. Jedno pleskli přes holé nohy za to, že lehkomyšlně upustilo ošatku vajec, jinému zmalovali zadek, protože někam odběhlo bez dovolení, a další dostalo pohlavek za uši jen tak, čistě jen proto, že zrovna přišlo pod ruku. Všichni ti malí hříšníci se snažili trestu vyhnout a křičet dost hlasitě na to, aby svého vychovatele uspokojili a dali jasně najevo, že trest byl dostatečný. Všichni až na ni. Ona nekřičela ani se nesnažila vykrotit, jen mlčela, jako by jí bičovali záda ne opaskem, nýbrž pouhým pírkem,

což člověka, který ji řezal, zjevně dopalovalo o to víc. Už jsem myslel, že ji zbičuje do bezvědomí, ale nakonec ji poráženecky propustil. Odklopýtala od něj trochu dál, na nejistých nohách, ale s bradou vztyčenou, přestože se jí div nepodlomila kolena. Pak otočila hlavu, a jako by vycítila, že ji pozorují, zadívala se na mě. Její bledé modré oči byly suché a jasné jako letní den a kolem rtů jí pohrával slabounký náznak úsměvu.

Ten člověk, co ji ztrestal, nebyl jediný, koho její mlčení rozzuřilo. Pěští ozdobenou prsteny mu hrozil jakýsi tlustý kupec, který se celý brunátný vzteky dožadoval nějaké kompenzace. Pro křik a tlachání hloučku lidí, který se okolo nich seskupil, jsem přesně neslyšel, co mezi nimi proběhlo, nicméně nakonec se zjevně nějak domluvili a kupec se nechal odvést směrem k taverně, doprovázen zástupem přihlížejících, aby se nechal upokojit uspávací dávkou silného vína. Dívčin poručník ho jednou rukou svíral za loket, a aby nemrhal příležitostmi, druhou jí rovnou uštědřil pěkný políček, když kolem ní procházeli. Ani se nemusel podívat jejím směrem, ten pohyb měl zjevně dostatečně nacvičený. Po té facce padla tvář rovnou k zemi a tentokrát už moudře zůstala ležet, dokud se muži bezpečně neuklidili do taverny. Pak se odplazila do úzkého prostoru mezi kmenem stromu a koly jednoho z povozů, kde se schoulila, objala si pažemi kolena a začala na mě zírat těma svýma vykulenýma očima. Vyznačovala se nečitelným pohledem kočky pozorující vás od krbu.

Mohlo jí být tak dvanáct, byla bosá a na sobě měla odrbanou bílou vlněnou tuniku. Kolem krku se jí skvěl krvavě rudý pásek, který ještě víc zvýrazňoval bělostnou barvu jejích vlasů. Pořád na mě zírala, ale ne na mou jizvu. Hleděla mi do mého zdravého oka – tak pronikavě, že to působilo spíš panovačně než zvědavě. Uhnul jsem pohledem stranou. Ať už se jí stalo cokoli, se mnou to nemělo nic společného. Potrestali ji za nějaký prohřešek, patrně za krádež, a bezpochyby si zasloužila, co dostala, ačkoli zjevně byla už dost zvyklá vzhledem k tomu, jak malý vliv to na ni mělo. Takže jsem neměl žádný důvod jí cokoli říkat.

Vytáhl jsem z mošny kus pečiva, rozlomil ho vejpůl, jednu polovinu jí hodil, dřepl si, opřel se o kmen stromu a pustil se do své poloviny. Měl jsem hlad, a když z okolí odtáhl shromážděný dav, byl tu i příjemný klid. A nemohl jsem přece sám začít jíst a tomu dítěti nic nenabídnout, vidíte? Rozhlížel jsem se po okolním cvrkotu a pomalu

žvýkal. Pečivo bylo seschlé jak čertí kopyto, ovšem náplň ze soleného skopového byla dobře kořeněná a dostatečně chutná. Dívka svírala svou polovinou v obou rukách, jako by se bála, že by ji někdo mohl okrást.

Přihnul jsem si piva, abych spláchl suché sousto. „Jmenuješ se nějak, děvče?“

„Narigorm.“

„Nuže, Narigorm, jestli chceš okrádat takové jako on, budeš se muset svému řemeslu naučit líp. Máš štěstí, že neposlali pro rychtáře.“

„Já nekradla,“ ozvalo se z její plné pusy.

Pokrčil jsem rameny a úkosem se na ni podíval. Měla už snědenu a s maximálním soustředěním si olizovala prsty. Napadlo mě, kdy asi naposledy jedla. Soudě podle nálady jejího poručníka jsem pochyboval, že ji toho dne ještě nakrmí. Ale ohledně kradení jsem jí napůl věřil. Dívka, která tak nepokrytě vyčnívala z davu, by nejspíš nemohla dlouho přežít jako zlodějíček. Došlo mi, že s tím jejím vzhledem by ji její otec nebo pán, ať už byl ten muž cokoli z toho, mohl za slušné peníze pronajímat na hodinu takovým, kteří mají zálibu v mladých pannách. Tentokrát však svého zákazníka nepotěšila. Možná kupce odmítla anebo ji vyzkoušel a zjistil, že není prvním, kdo na její dveře zaklepal. To by se ale časem naučila skrýt. Zkušenější ženy by ji tento trik naučily, a jakmile by jejich umění ovládla, jistě by si dokázala vydělat na slušné živobytí. U tohoto řemesla by mohla zůstat ještě pěkných pár let, osobně jsem odhadoval, že víc než většina jiných, jelikož i potom, co by květ jejího mládí povadl, našla by mnoho takových, kteří by za ženu tolik odlišnou od ostatních bohatě zaplatili.

„Mám vám to udělat? Za to jídlo?“ Hlas měla oproštěný od emocí stejně jako pohled. „Ale museli bychom si pospíšet, než se můj pán vrátí. Neměl by radost z toho, že jste neplatil peníze.“

Pokusila se mi vsunout do dlaně svou malou studenou ruku. Vrátil jsem ji zpět do jejího klína, jemně, avšak rozhodně. Bylo mi smutno z toho, že už se naučila nečekat od života žádné dárky. Dokonce ani kus pečiva není zadarmo. Ale je pravda, že čím dřív tohle člověk zjistí, tím méně zklamání ho čeká.

„Takové věci už jsou za mnou, děvče. Na to už jsem příliš starý. A krom toho to byl jen kus žvance. Tak ho přijmi a poděkuj. Jsi krásná dívka, Narigorm. Nemusíš se prodávat tak levně. Vezmi si k srdci

radu starého kamelota. Čím víc za něco lidé musí zaplatit, tím víc jsou přesvědčeni, že to má tu cenu.“

Narigorm se trochu zamračila, naklonila hlavu na stranu a zkoumavě se na mě zadívala. „Já vím, proč nechcete, abych vám věštila z run. Vy nechcete vědět, kdy zemřete. Staří muži tvrdí, že to chtějí vědět, ale není to pravda,“ řekla a zhoupala se na zadku jako batole. „Tomu kupci jsem řekla, že přijde o všechny peníze a žena mu uteče a nechá ho. Je to pravda, ale nelíbila se mu. Můj pán mu řekl, že si jen dělám legraci, a chtěl po mně, abych mu vyvěštila lepší budoucnost, ale já odmítla. Nemůžu lhát. Když lžete, přijdete o dar. Morrigan lháře ničí.“

Takže to byla věštkyň. Dobrý trik, když umíte lidi přesvědčit, že je to pravda. S některými věstci člověk nepozná, jestli ve své umění doopravdy věří. Byla Narigorm přesvědčená, že mu pověděla pravdu, nebo se jí ten kupec jen nelíbil a špatnou budoucnost mu předpověděla čistě ze zlomyslnosti? Pokud ano, pak za to zaplatila a klidně by za to mohla zaplatit znovu, pokud její pán bude muset v té taverně utratit za kupcovu uklidnění příliš vysokou částku. Zjevně se ale rozhodla, že výraz ve tváři dotyčného za ten výprask stojí. V jejím věku bych to asi viděl podobně. Trochu jsem se zasmál.

„Ale já mu *vážně* řekla pravdu,“ sykla zlovorně. „Povím vám tu vaši a pak uvidíte.“

Zloba v jejím hlase mě zaskočila tak, že jsem sklopil zrak k zemi. Její průsvitné modré oči se však dál dívaly stejně zešíroka a stejně nezúčastněně jako předtím a já si uvědomil, že jsem se zachoval jako hlupák. Děti nesnáší, když se jim druzí smějí.

„Já ti věřím, děvče, ale nepřeji si znát svou budoucnost. Nejde o to, že bych pochyboval o tvých schopnostech,“ dodal jsem honem. „Jde o to, že když dospěješ do mého věku, budoucnost se k tobě žene beztak příliš rychle, aniž bys jí ještě běžela naproti.“

Pomalu jsem se zas zvedl. Nemám nic proti nikomu, kdo se živí věštěním, léčitelstvím nebo nějakou jinou magií, kterou může využít k tomu, aby z lidí vytáhl těch pár mincí. Proč bych měl mít? Copak sám nepraktikuji své umění na pověřivých a důvěřivých? Jen nevidím důvod, proč se kvůli takovým službám loučit se svými těžce vydělanými penězi. A krom toho, kdo umí číst budoucnost, ten vidí i do minulosti, protože co bylo a co bude jsou dva konce stejné nitky, a já si dávám vždy záležet, aby žádný člověk nikdy neznal víc než mou přítomnost.

Stíny na zemi se už prodlužovaly a slabý vánek, který nehřál ani předtím, začal vysloveně studit. Prase na rožni už bylo ohlodané na kost. Někteří se pomalu vraceli domů, jiní, kteří se již spíš motali, mířili k lesu, aby po skončení trhu pokračovali v oslavách tam. Sbalil jsem si své kosti do vaku. Dnes už žádný zákazník nepříjde. Hodil jsem si ranec na záda a vydal se za drbany a trhany směrem ke stromům. Hádal jsem, že v lese bude k mání ještě nějaké rozlévané bílé víno a tučné maso pro ty, kteří na to budou mít pořád ještě žaludek, což jsem já měl.

Nic dalšího jsem tomu děvčeti už neřekl. Křesťanskou povinnost jsem si splnil, rozdělil jsem se s ní o jídlo, a tak to mohlo zůstat. Navíc mě trochu znervózňovalo, jak se na mě dívala. Za ty roky jsem si zvykl, že na mě lidé zírají. Teď už si toho skoro ani nevšímám. Kdepak, netrápilo mě, že by zírала na mou jizvu, spíš to, že na tu se *nedívala*. Ona se dívala na mě, jako by se snažila zahlédnout i něco víc.

Muži přede mnou se loudali po cestě a klopytali přes kořeny a kameny. Jeden se rozplácl jak dlouhý tak široký. Pomohl jsem jeho příteli postavit ho na nohy. Poplácal mě za to po zádech a říhl si. Jeho dech páchl víc než dračí pšouk. Příští ráno bude pěkných pár lidí bolet hlava. Přidržovali jsme ho, dokud nepřišel na to, kterou nohou vykročit jako první, a pak jsem se ohlédl zpátky na návés. Ačkoli jsem na takovou dálku už nerozeznal žádné tváře, rozmazané bílé šmouhy vyčnívající na pozadí nevýrazné hnědé, zelené a rudé všude kolem jsem si všiml. Stála na kraji trávníku a pořád mě pozorovala. Cítil jsem, jak na mě zírá a snaží se mi násilím nahlédnout do nitra. Najednou jsem na ni dostal hrozný vztek. Uvědomoval jsem si, že zcela bezdůvodně. Ta nebohá holka mi přece nic neudělala. Přisahám ale, že kdyby v tu chvíli její pán vyšel z hospody a začal ji znovu bičovat, vůbec by mě to nemrzelo. Stejně jako on jsem chtěl, aby plakala. Slzy jsou přirozené. Jsou lidské. Slzy drží vaši zvědavost pod pokličkou.

Teď se možná ptáte, jestli to bylo ono. Takhle to celé začalo? Tohle to všechno způsobilo? Kus žvance, o který jsem se rozdělil s dítětem s očima jako led? Vždyť ten den sotva přinesl neštěstí komukoli jinému než tomu tlustému obchodníkovi. Máte pravdu, kdyby to bylo celé, nic by to neznamenal. Jenže toho dne se stalo ještě něco – o pár mil dál, v přímořském městečku jménem Melcombe. Člověk by si říkal, že spolu ty dvě události nijak nesouvisí, avšak ukázalo se, že se mají

stát stejně pevně spjaté jako osnova a útek lokte hedvábí. Vlákna vycházející z různých směrů, jejichž osudem je spojit se v jedno. Jaké že je vlákno osnovy našeho sukna? Je jím smrt jednoho muže. Budeme mu říkat John, protože jeho skutečné jméno jsem se nikdy nedozvěděl. Někdo ho sice znát musel, ale ten se k tomu nikdy nepřiznal, protože byl muž pohřben jako bezejmenný.

John se zhroutil k zemi na tržišti plném lidí. Byl viděn, jak klopýtá a svírá v rukách madla dvoukoláku, aby měl nějakou oporu. Většina kolemjdoucích se domnívala, že je opilý, protože vzezřením připomínal námořníka a každý přece ví, že námořníci tráví čas na souši tím, že popíjejí, dokud jim nedojdou peníze a nemusejí se znovu vydat na moře. John kráčel v předklonu a kašlal, jako by z něj měly vypadnout plíce, až mu nakonec z úst vytryskla krev, která mu potřísnila ruce i kola vozíku. Potom klesl na kolena a svalil se.

Ti, co mu přispěchali na pomoc, od něj zas hned uskočili a začali se dávat a ucpávat si nosy rukama. Ten puch nebyl jen obyčejný smrad, který se line kolem nemytého opilce. Byl tak zatuchlý, jako by vycházel z otevřené hrobky. Přesto se ti se silnějším žaludkem odhodlali k tomu, aby ho chytili za paže a obrátili na záda, jenže John začal řvát bolestí tak nahlas, že se lekli a zas ho pustili. Pak už se báli na něj znovu sahat a jenom na něj zírali, protože netušili, co dělat.

Vlastník dvoukoláku do Johna štouchl špičkou boty, aby mu naznačil, že se má odplazit někam pryč, když si očividně nepřeje být odnesen. Nebyl to žádný nelida, jen se potřeboval dostat do vedlejší vesnice, než padne noc. Ve vzduchu cítil déšť a chtěl vyrazit dřív, než se zase rozprší a cesty se promění v močál. Projet tou lesní pěšinou, když je rozblácená, byla pekelná práce. A když se člověk musí k vozíku sehnout a podepřít ho ramenem, aby ho vytlačil z nějakého výmolu, stává se snadnou kořistí pro všechny zloděje, kteří si dělají zálsuk jak na jeho povoz, tak na měšec, a vystavuje se nebezpečí, že zůstane polomrtvý někde v příkopu. A Bůh ví, že takových ničemů je les plný. Znovu do Johna štouchl ve snaze přimět ho, aby se aspoň odvalil stranou. Ačkoli spěchal, těžko mohl toho nemocného chudáka prostě přejet.

John ucítil dotek jeho nohy, popadl ho za ni a pokusil se na ni vyškrábat. Zvedl zpocené obličej, jenže to už se mu zas oči protočily v důlcích, jak jeho tělem projela další vlna bolesti. A právě tehdy si povozník všiml, že John má tvář i paže pokryté modročernými

mokvajícími puchýři. Pohled na ně by otrásl každým člověkem, avšak povozník si neuvědomoval, na co se dívá. Nerozpoznal příznaky. Proč by také měl? Tady se ještě nikdy nevyskytly, ne na tomto místě, ne v této zemi.

Někdo je však poznal. Někdo, kdo ty všeřikající puchýře už viděl. Byl to obchodník zcestovalý v zámoří. Ten je poznal až příliš dobře. Chvilí zůstal opařeně stát, jako by nemohl uvěřit, že by k tomu mohlo dojít i zde. Pak popadl povozníka a vyhrkl: „*Morte bleue*.“ Menší hlouček, který se okolo nich shromáždil, jen nechápavě těkal očima mezi obchodníkem a tělem svíjejícím se na zemi. Obchodník na něj ukázal roztřeseným prstem. „*Morte bleue, morte bleue*,“ vykřikoval hystericky, pak ale posbíral zbytky duchapřítomnosti a zvolal: „Ten chlap má mor!“

Povozník měl pravdu. Té noci přšelo. Ne jenom trochu jako ráno. To mrholení byl jen prolog. Kdepak, později začalo lít jako z konve. Zem, listy i doškové střechy bičovaly těžké kapky, které proměnily cesty ve strouhy a pole v bažiny. Pršelo tak, jako by měla přijít potopa. Možná že ti, kteří v dobách Noema viděli padat první kapky deště, si stejně jako my pomysleli, že to nic neznamená. Možná i oni věřili, že do rána nebo během následujícího dne se to přžene.

2

Společenství

„Odkud jsi přišel, kluku?“

Nebyla to přátelská otázka. Hostinský stál ve dveřích a rytmicky si klepal tlustou holí do dlaně. Byl to mohutný chlap a svalnaté paže měl zarostlé černými chlupy. Nebyl sice nejmladší a jeho pupek naznačoval, že také nebude nejrychlejší, ale to ani nepotřeboval. Stačila by jediná rána tou holí a žádného protivníka by pronásledovat nemusel.

Mladíček, který proti němu stál, zaváhal. Nespouštěl vyděšené oči z hole. Pak o krok couvl, přičemž zakopl o svůj okázalý cestovní plášť. Byl hubený a nižší než hostinský. Aby se skryl před deštěm, přitáhl si plášť těsněji k tělu dlouhou, elegantní, jemně růžovou rukou. Přes rameno se mu houpala loutna. Nebyl to žádný kluk ze statku.

„Jestli víš, co je pro tebe dobrý, tak mi odpověz. Jdeš z jihu?“

Mladík couvl o další krok a polkl. Očividně si nebyl jistý, zda je správná odpověď ano, nebo ne.

„A... ano?“ odvážil se nakonec.

„Tím myslíš, že pochází z jižních zemí,“ řekl jsem a co nejrychleji se postavil mezi skrčeného hochy a zvednutou hůl. „Ale jinak na jihu už mnoho měsíců nebyl. Sám jsem ho viděl v Chedzoy minulý týden, bylo to o svátku svaté Magdalény. A to je vysoko na bridgwaterské cestě. Nemám snad pravdu, kluku?“ dodal jsem a významně mu šlápl na nohu.

Chlapec začal horečně příkyvovat. „Přesně tak, z Chedzoy, přišli jsme sem odtamtud.“

Z kápě pláště mu stékaly kapky deště. Strašně se třásl.

Hostinský si ho podezíravě prohlédl od hlavy až k patě. „Kamelote, přísaháš, žeš ho tam viděl?“

„Na kosti svatého Petra.“

Hostinský se na chlapce znovu zadíval a potom konečně svěřil sukovici. „Dvě pence za pokoj, penci za stodolu. Seno je čistý, tak ať po vás čistý taky zůstane. Psiska spěj venku.“

V hostinci v Thornfalconu bylo toho večera až na pár pocestných jako já a hrstku místních prázdno. Venku pršelo a většina hostů nevyhledávala žádnou cizí společnost. Hostinský měl náladu stejně špatnou jako počasí. Pochopitelně, vždyť byl teprve konec července a on počítal s tím, že za dlouhých teplých letních večerů bude mít plno i na lavicích venku. Peskoval a neustále za něco plísnil svou ženu, která na oplátku třískala s pivem o stůl tak, že se vždycky vytilo přes okraj žejdlíku, a vraždila zákazníky pohledem, jako by to byla jejich vina. Ani ten její otrávený výraz obchodu nijak nepomáhal. Když chce chlap trávit čas ve špatně naložené společnosti, zpravidla může zůstat doma a nemusí za to privilegium nikomu platit.

Viděl jsem, jak ten kluk vešel v doprovodu staršího muže. Rozhlédl se kolem, a když si mě všiml v rohu u krbu, strčil do svého společníka a pak se oba vydali za mnou. Starší se musel shýbat, aby prošel pod trámy. Stejně jako ten kluk měl olivovou pleť, ovšem zatímco chlapec byl křehký a útlý, on se vyznačoval širokou svalnatou postavou dospělého muže, dokonce malinko tučnou. V koutcích očí se mu usadily vrásky a tmavé vlasy měl protkané šedinami. Nebyl to sice vyložený krasavec, ale díky plným rtům a klasickému nosu byl výrazný dost. V mládí se za ním bezpochyby otáčelo víc než jen pár hlav, to nejspíš platilo stále. Dvorně se poklonil a ztěžka dosedl na lavici naproti mně.

„*Buona sera, signore.* Jmenuji se Rodrigo. Omlouváme se za vyrušení, ale chtěl jsem vám poděkovat. Jofre mi pověděl, že jste se za něj přimluvil. Jsme vašimi dlužníky, kamelote.“

„Jofre?“

Rodrigo kývl hlavou směrem k chlapci, který stál uctivě o kus dál.

„Můj žák.“

Mladík se poklonil po vzoru svého mistra.

Přikývl jsem. „Nemáte za co. Bylo to jenom pár slov a slova nic nestojí. Dovolte mi ale, abych se s vámi rozdělil ještě o jedno. Nevím, odkud opravdu přicházíte, a nic mi do toho není, ale dneska je

bezpečnější říkat, že jste přicestovali ze severu. Po všech těch zvěstech jsou lidé opatrní.“

Rodrigo se zasmál hlubokým smíchem, který roztančil jeho unavené oči. „Hostinský hrozí zákazníkům sukovicí a vy tomu říkáte opatrnost?“

„Zmínil jste se o nějakých zvěstech. O jakých?“ přerušil nás Jofre. Očividně měl se svým mistrem velmi dobré vztahy.

„Vzhledem k té loutně a vašemu úboru jsem vás odhadl na žakéře. Překvapuje mě, že jste o tom na cestách ještě neslyšeli. Myslel jsem, že touhle dobou už se to rozneslo po celé Anglii.“

Mistr a jeho žák si vyměnili pohled. Odpověděl mi Rodrigo, nejprve se však rozhlédl, jestli náš rozhovor někdo neposlouchá.

„Nejsme na cestách dlouho. Oba jsme byli ve službě u jednoho šlechtice. Ale... byl už starý a péči o panství převzal jeho syn, který si přivedl své vlastní hudebníky. Proto se teď snažíme nějak protlouct na cestách. *È buono*,“ dodal s nucenou veselostí. „Svět je otevřený dokořán a plný krásných dívek, které se jen třesou na to, až s vámi skočí do postele, nemám pravdu, Jofre?“

Mladík, který se zkroušeně díval na své ruce, krátce přikývl.

Rodrigo ho poplácal po rameni. „Nový začátek, nebo snad ne, *ragazzo*?“

Chlapec znovu přikývl a trochu zrudl, ale oči nezvedl.

Nový začátek pro kterého z nich, napadlo mě. Hádal jsem, že jejich příběh bude složitější, než jak ho Rodrigo nechal vyznít. Možná se jeden nebo druhý zatoulal pohledem až příliš blízko k některé z žen v rodině jejich pána. Na tom by nebylo nic neslýchaného. Znuděné dámy, které jsou nechávány příliš často opuštěné, se nebrání povyražení s pohledným žakéřem.

„Mluvil jste o těch zvěstech,“ připomněl mi Jofre s naléhavostí.

„Černá smrt konečně doputovala až k našim břehům.“

Jofre šokovaně vytřeštil oči. „Vždyť všichni tvrdili, že na tenhle ostrov se nemůže dostat!“

„Před bitvou taky všichni tvrdí, že jejich král nemůže být poražen, přestože se většinou mýlí. Zavlekla ji sem nějaká loď, co připlula z ostrova Guernsey, nebo se to aspoň proslýchá. Kdo ví? Třeba se lidé mýlí i v tom. Ale na tom, jak se sem mor dostal, nezáleží. Záleží jenom na tom, že je tady.“

„A šíří se?“ zeptal se tiše Rodrigo.

„Zatím podél jižního pobřeží, ale dostane se i do vnitrozemí. Přijměte mou radu, vydejte se na sever a obloukem se vyhýbejte přístavům.“

„Přístavy přece jistě zavřou, jako v Janově?“

„Na jihu možná, ale obchodníci nestrpí, aby zavřeli taky přístavy na východním a západním pobřeží. Aspoň ne do doby, kdy budou mrtvých plné ulice. Na vlnách pluje příliš moc peněz.“

Vtom jsme zaslechli tichý vzlyk a oba jsme zvedli hlavu. Jofre stál opodál se zaťatými pěstmi a tváří bledou jako stěna. Ve tvářích mu cukalo. Najednou se otočil a odkráčel ven, nic nedbaje na zběsilé kletby hostinské, které v tom spěchu vyrazil tác z rukou.

Rodrigo vstal. „Promiň, kamelote, omluv ho, prosím. Jeho matka... když černá smrt dorazila do Benátek, byla tam. Od té doby se mu neozvala.“

„Ale to ještě nemusí nutně znamenat to nejhorší. Jak by měla v téhle době poslat zprávu? Pravda, říká se, že polovina Benátek zahynula, ale to taky znamená, že půlka přežila. Proč by neměla patřit právě k ní?“

„To mu také opakují, ale jeho srdce mu prý tvrdí opak. On ji zbožňuje. Jeho otec ho poslal pryč, ale on ji nechtěl opustit. Vzdálenost pak v jeho vzpomínkách proměnila obyčejnou smrtelnici ve svatou Pannu. A jelikož ji uctívá, bojí se, že ji ztratil. Musím ho najít. Mládí je tak kvapené. Kdo ví, co by mohl provést?“

S tím se rychle vydal za chlapcem, cestou se však ještě zastavil, aby prohodil pár slov se ženou hostinského, jejíž špatné rozpoložení se od chvíle, kdy jí Jofre vyrazil tác z rukou, snad ještě zhoršilo, pokud to bylo vůbec možné. Přes povídání dalších zákazníků jsem neslyšel, co jí řekl, ale viděl jsem, jak se její podmračený výraz s nevolí mění v úsměv a nakonec přechází až v sytě červený ruměnc. A když se jí pak Rodrigo poklonil, políbil jí ruku a omluvil se, dívala se za jeho mizějícími zády zasněnými očima zamilované děvečky. Umění dvorské lásky Rodrigo ovládl skvěle. Napadlo mě, jak asi vychází s žárlivými manžely. Hádal jsem, že ty na svou stranu neumí získat až tak dokonale, jinak by se teď jistě nenacházel na cestách.

Vrátil jsem se ke svému pivu, které ušlo, a misce kaše, která nikoli. Byla nicméně teplá a sytá, a kdo zná pocit prázdného žaludku, naučí se být i za nechutné jídlo víc než vděčný. Nebylo mi však souzeno zůstat v klidu dlouho. Jakýsi zanedbaný chlap, který si do té doby hřál rozměrnou zadnici u ohně, se posadil na místo, které zůstalo

volné po Rodrigovi. Už jsem ho v těchto končinách viděl, ale dosud jsem si s ním nikdy nevyměnil víc než strohý pozdrav. Dlouho jen mlčky zíral na svůj korbek piva, jako by čekal, že se z něj vynoří něco dosud nevidaného.

„To jsou cizáci?“ zeptal se najednou, aniž zvedl pohled.

„Proč myslíte?“

„Vypadají jako cizáci. Taky tak mluví.“

„Kolik cizinců už jste slyšel mluvit?“

Zamračil se na mě. „Dost.“

Překvapilo by mě, kdyby se ten muž za celý svůj život setkal s víc jak půl tuctem cizinců. Z toho, jak vypadal, nejspíš nerozezná Islandana od Saracéna, a to se nezmiňuji o tom, jak mluvil. Hostinec neležel na hlavní obchodní trase a v nedalekém převorství se nacházely jen ostatky nějakého místního světce, za kterými by se obtěžovala cestovat jen hrstka přespolních. Podmračený výraz se usadil muži v umaštěných vráskách ještě hlouběji.

„Pořád jste mi neodpověděl. Tak jsou to cizáci?“

„Jsou to Angličani jako vy nebo já. Jenom strávili celý život ve službě u jednoho šlechtice. Víte, jak to chodí. Tráví všechn čas v lepší společnosti a začnou si myslet, že k nim patří. Oblékají se do šatů, které jejich páni zahodí, a než bys řekl švec, začnou i mluvit jako oni.“

Muž nejasně pokýval hlavou. Téměř jistě ani nikdy neslyšel hovořit šlechtice, protože to bylo celkem dost bezpečné tvrzení.

„Hlavně že to nejsou cizáci,“ řekl a odplivl si na zem. „Zatracený cizáci. Nechal bych je všechny vyhnat z Anglie, do jednoho. A kdyby nechtěli jít po dobrým...“ Přejel si tlustým prstem přes hrdlo. „Zavlekli sem své prohnílé nemoci.“

„Myslíte mor? Já slyšel, že ten sem zavlekli nějakí muži z Bristolu na palubě svojí lodi.“

„No jo, protože se paktovali se zatracenejma cizákama z Guernsey, proto. Když člověk cestuje do ciziny, zaslouží si všechno, co ho tam čeká.“

„Máte rodinu?“

Muž si povzdechl. „Pět děcek. Ne, teď už vlastně šest.“

„Takže o ně budete mít strach, pokud se mor rozšíří.“

„Moje žena jo, ta od rána do večera nemele o ničem jiným. Furt jí povídám, že se to nerozšíří. Už jsem jí řek, že jí jednu fláknu, jestli o tom nepřestane mlít. To se musí, abyste je trochu přivedl k rozumu.“

„Možná jsou starosti namístě. Proslýchá se, že se to dostalo už i do Southamptonu.“

„To jo, ale šíří se to jenom po pobřeží, protože tam jsou samý cizáci, v přístavech. Náš kněz povídal, že Bůh nad cizákama vynes soud, takže dává smysl, že až sem se to nerozšíří, protože tady žádný cizáky nemáme.“

Přesně tomu lidé těch prvních pár týdnů poté, co se do Anglie vplížila černá smrt, věřili. Dál od jižního pobřeží šel život v podstatě stejně jako předtím. Jeden by čekal, že lidé zpanikaří, avšak pravdou je, že jednoduše nevěřili, že by se to mohlo týkat i jich. Sami sebe dál ujišťovali, že mor se týče jen cizinců, vždyť měl i cizí jméno – *morte bleue*, a proto se k nim chovali podezřavě, snad dokonce agresivně. Jak by ale mohl jakýkoli Angličan zemřít na nemoc tak jednoznačně určenou pro cizince?

Města podél jižního pobřeží, která už moru podlehla a jejichž obyvatelé nemoc kosila jednoho po druhém, toho byla důkazem, jelikož přístavy, jak všichni věděli, cizinci přetékaly a právě tito cizinci tam umírali – jednoznačné potvrzení toho, že Bůh vynesl nad jinými národy svůj věčný soud. A pokud v těch přístavech umřel i nějaký ten Angličan, tak jenom proto, že se přesně s těmito cizinci stýkal a pelešil se s cizími děvkami a mladičky. Taková si to zasloužili. Avšak Anglie, skutečná Anglie, ta nikoli. Stejně jako byli lidé až do té chvíli přesvědčení, že mor nemůže překročit kanál, byli nyní přesvědčení o tom, že se jeho šíření omezí na přístavy, pokud se v nich podaří udržet i cizince.

Následujícího rána déšť padal stejně vytrvale jako den předtím a den předtím. Za deště se člověk uzavírá do sebe a do vlastních myšlenek. Za deště se na sebe lidé ani nedívají. Procházejí kolem sebe s hlavou skloněnou a očima upřenýma do vlnících se kaluží. Už jsem byl venku z vesnice a trmácel se po cestě, když jsem si všiml Rodriga s Jofrem. Nejspíš bych kolem nich jenom prošel, kdyby ten kluk nevydával zvuky jako kráva při telení a nezvracel opakovaně do strouhy.

Rodrigo mu něco říkal. Znělo to, jako by ho plísnil, ale zároveň mu masíroval záda krouživým pohybem ruky.

Zůstal jsem na druhé straně cesty a přetáhl si plášť přes ústa a nos. „Je nemocný?“

Bože všemohoucí, vždyť jsem to byl já, kdo toho hostinského přesvědčil, aby jim dovolil zůstat! Jestli je nakažený morem...

Rodrigo zvedl oči a nervózně se usmál. „Ne, kamelote, to není nemoc. Jeho žaludek si jen příliš nerozumí s vínem. V tom hostinci měli silnější, než na jaké je zvyklý.“

Jofre zachroptěl a s hlavou v rukách se znovu předklonil. Oči měl podlité krví a tvář bledou jako zkyslé mléko.

„Možná za tím bude spíš množství než síla.“

Rodrigo protáhl obličej, ale nevyvrátil to. Chlapec se dál skláněl nad strouhou, ačkoli už jen naprázdno dával. Naopak déšť se z nebe lil pořád.

„Jsi na nohou brzy, kamelote. Čeká tě dlouhá cesta?“

Zaváhal jsem. Nerad se o svých plánech bavím s neznámými lidmi. Když jim začnete vyprávět, kam máte namířeno, začnou se vás ptát, odkud jdete. Chtějí slyšet, kde jste se narodili a kde máte doma, protože někde být doma přece musíte. Někteří se dokonce domnívají, že pokud nemáte žádné kořeny, jste k politování. To, že jsem se sám rozhodl své kořeny vyrvat, by nikdy nepochopili.

Jenže chovat se nezdvouřile k tak dvornému muži, jakým byl Rodrigo, nešlo.

„Mírím do North Marstonu ke svatyni svatého Johna Shorna. Dají se tam vydělat peníze, navíc je to severně a dost ve vnitrozemí, daleko od přístavů.“

Znal jsem to tam už dlouho. Bylo to dobré místo, kde přečkat podzimní deště a třeba i celou zimu, kdyby bylo třeba. Nebyl jsem tak bláhový, abych věřil, že se mor nerozšíří do vnitrozemí, ale až do North Marstonu se dostat nemohl, ne dřív než udeří zimní mrazíky. A tehdy mor stejně jako jiné letní horečky jistě vymizí. Pokud se člověku podaří přežít do doby, než se změní počasí, o Vánocích už bude po všem. Tak se to aspoň říkalo, a dokonce i já byl dost bláhový na to, abych se touhle myšlenkou utěšoval.

„A kam kráčíte vy?“ zeptal jsem se Rodriga. Zaváhal stejně jako předtím já, jako by se mu nechtělo odhalit celou pravdu.

„My putujeme na panství Maunsel Manor. Je odsud jen pár mil. Jezdívají jsme tam spolu s naším pánem na návštěvy. Paní domu si naši hudbu vždy pochvalovala. Zkusíme sehnat místo tam.“

„Zbytečná cesta. Slyšel jsem, že tamní páni se rozjeli na svá letní sídla. Takže budou pryč celé týdny.“

Rodrigo vypadal poraženě a bezradně. Ten výraz už jsem u těch, kteří strávili celý život ve službě a najednou se ocitli na holičkách,

viděl. Takoví lidé nemají větší tušení, jak přežít, než domácí mazlíček, kterého opustíte v lese.

„Nejlíp uděláte, když se vydáte někam na trh nebo ještě lépe k nějaké svatyni. Trhy se konají vždycky jenom pár dní, ale svatyně jsou otevřené pořád. Najděte si nějakou, kam jezdí co nejvíc poutníků, a spřátelte se s jedním z hostinských. Poutníci vždycky vyhledávají večer zábavu. Mužům zahrajete povzbudivou bojovou píseň, ženám zas nějakou milostnou a snadno si tak vyděláte na suchou postel a teplé jídlo.“

Jofre hlasitě zasténal.

„Teď se ti možná z jídla zvedá žaludek, ale počkej, však ona tě ta kocovina přejde. Až dostaneš hlad, budeš fňukat ještě hlasitěji.“

Jofre zvedl oči dost dlouho na to, aby mě mohl probodnout pohledem, načež se opřel o strom a zase je pevně zavřel.

„V takových hostincích ale jistě budou hrát jiní žakéři, ne?“

„Nejspíš ano, ale ten mladík má pěknou tvářičku. Když se umyje a je strážlivý,“ dodal jsem, jelikož s oteklou tváří a pevně zaťatými zuby byl Jofre všechno, jen ne krásný. „Pokud ho přesvědčíš, aby trochu laškoval s bohatými matronami, a ne s jejich dcerami, peníze si vyděláte. Oba budete mezi obyčejnými žakéři vynikat. Manželky obchodníků si o sobě myslí, že jsou stejně urozené jako šlechtičny, a bohatě zaplatí tomu, kdo ví, jak se k nim tak chovat. A třeba budete mít tolik štěstí, že si najdete i nového pána. Dokonce i šlechtici se vydávají na poutě. Ti dokonce častěji než jiní, protože mají víc peněz a víc hříchů k odčinění.“

„Ta svatyně, do které míříš ty... myslíš, že by se nám podařilo sehnat práci tam?“

Měl jsem zlou předtuchu, že vím, kam to celé směřuje, a začal sám sebe proklínat, že jsem to vůbec zmiňoval.

„Ta je odtud pár týdnů chůze. Budu se tam muset propracovávat přes různé trhy a slavnosti. Měli byste se poohlédnout po něčem, co je blíž.“

„Já nemůžu nikam jít. Je mi zle,“ zaúpěl Jofre.

„*I denti di Dio!* A čím je to chyba?“ sykl na něj Rodrigo. Jofre se zatvářil tak překvapeně, jako by dostal facku.

I Rodriga břítkost vlastních slov očividně zaskočila, protože když na mladíka promluvil znovu, zvolil uklidňující tón matky, která se snaží ztišit vzteklé dítě. „Chůze ti udělá dobře, a navíc tady zůstat

nemůžeme. Musíme si vydělat peníze. Bez jídla a bez přístřeší onemocníš.“ Poté se s úzkostným výrazem obrátil zpět ke mně. „Ty víš, kudy se do svatyně jde, kamelote? Mohl bys nám po cestě pomoci sehnat práci?“

Co jsem měl dělat? Ačkoli jsem nepochyboval, že v prostředí základních intrik a pletichaření u dvora by se Rodrigo jistě neztratil, poslat ho samotného do krve a potu tržiště by bylo jako poslat batole do bitvy.

„Museli byste se přizpůsobit mému tempu. Už nejsem tak rychlý, jako jsem býval.“

Rodrigo se ohlédl na svého apatického společníka. „Myslím, že pomalé tempo nám bude vyhovovat.“

A tak svedl osud dohromady první členy našeho společenství. První, ale v žádném případě ne poslední. Toho popršeného rána jsem si myslel, že jim dělám laskavost, že jsem je ušetřil těch tvrdých lekcí, jak přežít na cestách. Myslel jsem, že jsem je zachránil před dny hladovění a nocemi chladu a osamění. Když jsem začínal, sám jsem to zažil, a proto jsem věděl, jaké je to utrpení. Nyní však vím, že by bývalo milosrdnější, kdybych je tehdy obešel a nezatáhl je do toho, co mělo přijít.

3

Zophiel

Nestane se každý den, aby člověk viděl mořskou pannu, přestože o nich často slyší. Zeptejte se kohokoli z přímořských vesnic a on vám odpřísáhne, že nějaký starý rybář tu kdysi do svých sítí jednu chytil nebo jednou spadl přes palubu a byl zachráněn pannou, jejíž vlasy se leskly jako hejno stříbrných rybek za svitu měsíce a jejíž ocas se ve světle hvězd blyštil jako opál. Takže když nějaký kouzelník tvrdí, že s sebou má skutečnou živou mořskou pannu ve stanu, můžete si být jisti, že nebude málo lidí, kteří mu budou ochotní dát nějaké drobné za to, že ji budou smět zahlédnout.

Tentokrát ne *živou*, jelikož tahle byla mrtvá. Mrtvá, protože vždycky zemřou, když se nemohou vrátit do moře. Koneckonců, jsou přece napůl ryby, a jak dlouho přežije taková ryba bez vody? Mořská panna sice o něco déle, ale ne navěky, ne na souši. Aspoň tak to kouzelník vysvětloval.

Říkal si Zophiel, zvěd Boží. To jméno mu sedělo skoro až příliš dobře. Zvědové musí být neustále ve střehu, což Zophiel byl. Bylo to jasné od první chvíle, kdy jste ho zaslechli mluvit. Dalo by se říct, že je opatrný a prohnáný. Nesliboval nic, co by lidé mohli později rozporovat. Když slíbíte živé stvoření, které je ve skutečnosti mrtvé, brzy se to roznese, takže vám přinejlepším už nikdo nebude ochoten zaplatit za to, že mu dovolíte se na něj podívat, a přinejhorším... neexistují žádné meze toho, čeho je schopen rozvášněný dav opilců, kteří se cítí podvedeni. Trochu s odstupem jsem si uvědomil, že Zophiel dokonce ani netvrdil, že se jedná o mořskou pannu. „Jeden z mořských lidí,“ řekl akorát. Zophiel měl za ušima, byl mazaný jak liška.

Během těch temných dnů jako by ani nevycházelo slunce. Jako bychom žili v nekonečném soumraku s tíhou hustých šedých mračen protkaných dusivým dýmem tisíce doutnajících ohňů na bedrech. Uvnitř Zophielova stanu byla ještě větší tma, a navíc zima, lezavá zima. Tam byste se nechťeli zdržet ani proto, abyste se schovali před deštěm. Byl takový úzký, připevněný zezadu k jeho vozu a vešli se do něj tak tři, možná čtyři lidé najednou. Na kraji povozu stála malá klec osvětlená ostrým žlutým světlem lucerny. Ty mříže tam nebyly proto, aby bránily stvoření v útěku, ale aby zabránily návštěvníkům odlupovat si z něj kousky a nosit si je domů, jako se to stává v případech relikvií ve svatyních. Je sice pravda, že mořská panna není žádná světice, ale ani není z tohoto světa, takže kdo ví, co může úlomek její šupiny vyléčit? Už samotný puch uvnitř by stačil k vyhnání i těch nejtvrdohlavějších démonů.

V kleci leželo ono stvoření. Na zádech mezi mořem uhlazenými oblázky, mušlemi, mrtvými kraby, mořskými ježky, hvězdicemi a seschlými chaluhami. Slaná vůně moře a ryb byla natolik silná, že všechny přesvědčila o tom, že tato bytost má svůj původ právě v moři. Natolik silná, že zamaskovala i vůni myrhy, kadidla, pižma a masť, která se skrývala pod ní. Pokud ovšem člověk nevěděl, jak voní stáří.

Tehdy by tu těžkou, nahořklou vůni poznala jen hrstka lidí. Sám jsem se s ní nesetkal už mnoho let, ale kdo ji jednou ucítí, nikdy na ni už nezapomene. I po všech těch letech měla stále moc sevřít mi žaludek a vzkřísit pramen mých dávno vyschlých slz. Byla to vůně nabalzamovaných těl padlých rytířů vracejících se z Akkonu. Vraceli se, jak přísahali, jen ne v čele poklady obtěžkaného průvodu, jemuž budou odpuštěny všechny minulé i budoucí hříchy. Kdepak, tihle se vrátili domů v rakvích, doprovázeni svými bratry s prázdnými pohledy a vyhladovělými sloužícími, aby byli až příliš mladí pohřbeni ve studených kryptách zdobených erbem jejich rodu. Myrha není nijak levná. Je to vzácný parfém, který je složité vyrobit. Od Saracénů jsme se toho naučili spousty, nejenom jak uchovat těla našich padlých. Naučil se tomu umění v minulosti i Zophiel, nebo to stvoření od někoho jen odkoupil? Tak či tak za něj někdo dal slušné peníze.

Mořská panna, pokud to vůbec byla panna, nebyla větší než malé dítě. Její obličej byl celý seschlý a svraštělý, takže oči připomínaly jen úzké štěrbinu pootevřené v koutcích. Hlavu měla pokrytou jemným

chmýřím slaměné barvy, které jí trčelo z kůže přímo nahoru, nebo se možná jen kůže scvrkla dál od jejích vlasů. Obočí i řasy měla světle plavé a pleť snědě opálenou, ačkoli bylo těžké rozpoznat, zda to byla její přirozená barva, nebo důsledek balzamování. Její hrud' byla stejně plochá a bezpohlavní jako hrud' dítěte. Paže měla lidské. V jedné ruce svírala zrcátko z leštěného stříbra, v druhé panenku vyřezanou z velrybí kosti. Panenku ve tvaru mořské panny, takovou, kterou byste mohli zahlédnout mezi groteskními sochami na zdech nějakého kostela, s oblými boky, povislými prsy a dlouhým hadím ocasem.

Co však to stvoření mělo od pasu dolů? Především na to jsme se přišli podívat. Rozhodně to nebyly nohy. Namísto nich mu z pasu trčel jednoduší kus masa zužující se až do dvou podivných zašpičatělých konců, které se podobaly ocasním ploutvím tuleně. Stejně jako zbytek těla měla i ocas, pokud se to dalo nazvat ocasem, hnědý a vrásčitý, nicméně jinak hladký, bez jakékoli srsti nebo šupin.

„To není žádná mořská panna,“ sykl muž stojící vedle mě. „To je...“ Zmlkl, protože nedokázal to stvoření nijak pojmenovat. Páchl po cibuli a smrad, který mu vycházel z úst, se snad mohl měřit i s puchem toho nabalzamovaného těla.

„Slyšel jsem,“ přisadil si jeho přítel, „že šarlatáni šijou k lidskému tělu rybí ocas, aby vypadalo jako tělo mořské panny.“

Ten upocený chlap se naklonil ke kleci blíž. „Tohle není rybí ocas. Nemá šupiny.“

„Tak to bude ocas z tuleně. Přišel k tulenímu ocasu tělo nějakého dítěte.“

„Jenže nemá ani srst,“ podotkl netrpělivě zpocenc. „A nevidím ani žádný šev. A jestli někdo pozná příšitej ocas, jsem to já. Konec konců, šiju od doby, co jsem byl sám děcko.“

„Tak co to teda je?“

Tu samou otázku položili venku i Zophielovi, nahlas, s agresí pramenící z nejistoty.

Zophiel nad nimi ohrnul svůj bledý úzký nos, jako by se ho ptali nějakí dva hlupáci. „Jak jsem už řekl, je to tělo jednoho z lidu moře, mořského dítěte.“

Muž, jehož dech páchl po cibuli, si znuděně odfrkl, jako by mu někdo něco takového tvrdil už mockrát a on tomu ani za mák nevěřil. „Tak jak to, že nemá na ocase žádný šupiny?“ S tím se rozhlédl po

shromážděném hloučku a ušklíbl se, jako by říkal: *Odpověz mi na tohle, jestli to umíš*. Mnozí ze shromážděných začali souhlasně přikyvovat, což muže akorát povzbudilo. Lidé z města vždy čekají na šanci dokázat, že jsou lepší než nějaký cizinec.

„Tedy připouštíš, že má ocas?“ zeptal se Zophiel chladně.

Muži s dechem páchnoucím po cibuli se vytratil úsměv ze rtů. „Ale ne šupinatej. A taky nemá vůbec žádný vlasy. Já myslel, že mořské panny mají mít spoustu vlasů, dlouhatánskejšech.“

„Máš děti, příteli?“

Muž zaváhal. Nebyl si jist, kam ten rozhovor směřuje. „Po hříchu mám, tři urostlý kluky a jednu pěknou holčičku.“

„Nuže, příteli, narodila se tvá dcera s vlasy?“

„Když byla mimino, byla stejně plešatá, jako je dneska její děda.“

„Vsadil bych se, že dnes už má vlasů plnou hlavu.“

Muž přikývl.

„Tak vidíš, vlasy jí dorostly. A s mořskými lidmi se to má stejně. Rodí se holohlaví a plešatí jako ty a já a vlasy i šupiny jim dorůstají později.“

Muž otevřel a zase zavřel ústa, očividně bez odpovědi.

Zophiel se vypočítavě usmál. „Jsi moudrý muž, příteli. Méně inteligentní lidi by ani nenapadlo klást takové otázky. Nepřekvapuje mě, žeš na ně neznal odpověď. Ani mnozí z největších učenců v této zemi o těchto věcech nic nevědí, protože zpravidla jsou známí jen dospělí jedinci a mořské děti vidáme jen zřídka. Ty jsou totiž ukryty v podmořských jeskyních hluboko pod vlnami, dokud nejsou dost staré na to, aby dokázaly plavat k hladině. Vidět mořské dítě je skutečně nevšední. Daleko nevšednější než vidět mořskou pannu, což je nevidaný pohled sám o sobě. Pochybuji, že někdo mořské dítě viděl během posledních pěti set let, možná i déle.“

Následovala chvíle ticha, během níž dav zpracovával závažnost kouzelníkova sdělení, načež všem sjely ruce k měšcům, aby se rozloučili se svými penězi tak rychle, jak je jen Zophiel stačil vybírat. Každý muž, žena i dítě, kteří měli ještě nějaké drobné nazbyt, se nemohli dočkat, až se rozloučí i s tou poslední pencí, jen aby mohli zahlédnout toto nejvzácnější ze vzácných stvoření. Dokonce i starý Cibulák doslova zářil, jako by to mořské dítě sám objevil. Zophiel přesně věděl, jak zmanipulovat dav.

Osud tomu chtěl, že se nám toho dne všem dařilo celkem dobře. Bartolomějský trh byl rušnější než obvykle. Jelikož trhy na pobřeží

byly zakázány, obchodníci museli cestovat hlouběji do vnitrozemí. Koneckonců, život jde dál, jak říkali. A všichni musíme jíst, dokud nezemřeme. Obchodníci si mohli hlasivky vykřičet a nakupující byli stejně nadšení. Víno, koření, sůl, olej, barviva i látky doslova mizely ze stánků. „Kupujte, kupujte hned!“ tlačili prodejci na zákazníky. „Další nebudeme mít možná celé měsíce. Zásobte se, dokud je ještě šance.“ A lidé nakupovali, jako by se připravovali na obléhání.

I mně se vedlo slušně. Prodal jsem půl tuctu úlomků kostí svaté Brigidy, které poskytovaly záruku, že krávy zůstanou dojné, a několik žeber svatého Ambrože, které se zavěšují nad včelí úly, aby bylo v plástvích na podzim co nejméně medu. Statkáři potřebovali veškerou pomoc, kterou mohli sehnat. Úroda fazolí na polích zplesnivěla, takže věděli, že budou mít štěstí, pokud se jim podaří zachránit aspoň tolik, aby to pokrylo dno hrnce. Pozdní otavu už zničily deště a na polích stál sotva snop obilí. Proslýchalo se, že pokud nepřestane brzy pršet, v zásobách na zimu nebude mít nikdo nic jiného než sýr a med.

Ceny rostly, ale to se dalo čekat. Kupující brblali, ale stejně nakupovali. K čemu střádat těch pár drobných, když už je příští týden nebudete mít za co utratit? A krom toho, když si musíte připlatit za sud nakládaného vepřového, naučtujete si víc za své nože. Běda těm, kteří neměli nic na prodej, to ale byla jen jejich vina.

Ano, po zvážení všech okolností se opravdu jednalo o trh, který se vyplatil obchodníkům i podomním prodejcům. I Rodrigo a Jofre si vedli dost dobře vzhledem k tomu, že byli na ulici teprve měsíc. Lidé sedící večer u krbů v hostincích byli spokojeni s uzavřenými obchody, uvolnění díky teplému jídlu a silnému pivu a ochotní štědře zaplatit za trochu povyražení. Rodrigo s Jofrem měli talent, větší než s jakým jsem se za posledních pár let setkal, ačkoli na ulici není talent všechno a oni se ještě stále měli mnoho co učit.

Byli zvyklí hrát na přání šlechty. Vznešení páni a vznešené dámy vědí, co chtějí. Dokážou přiřadit k písním jména nebo je napadne chtít, abyste jim složili nějakou novou. Dokonce by byli schopni poručit si i téma. Jenže pouliční dav neví, na co má náladu, a i kdyby ano, nepodělil by se o to s vámi. Musíte to sami vycítit. Mají lidé zrovna náladu na milostnou píseň, nebo povzbudivý válečný pochod? Na příběh o smělých dobrodružstvích, nebo na zamilovanou baladu?

Chtějí se k vám moct přidat, nebo tam jen zasněně sedět? Lidé z ulice si jen založí ruce na prsou, jako by říkali: *Tak do toho, chlapče, pobav nás. A Bůh ti pomáhej, pokud selžeš.*

Rodrigo se tomuto umění však chtěl naučit. Klidně mohl dny trávit v suchu a v teple hostinců, protože pokoušet se hrát uprostřed otevřeného trhu za deště bylo úplně marné, ale on stejně raději trávil čas venku a pozoroval mě při práci. Snažil se pochopit pravidla nového světa, v němž se ocitl.

„Trik spočívá v tom, naučit se poznat, co zákazník chce, dřív než na to přijde on sám,“ vysvětlil jsem mu a hned jsem spustil. „Dívej se. Na vaši dceru už brzy přijdou porodní bolesti, vidíte, madam? To je nebezpečné období. Musíte si dělat starosti až hrůza. Podívejte na tenhle amulet. Jsou na něm vyrytá jména svatých andělů *Sanviho*, *Sansanviho* i *Semangelafa*. Všichni démoni doslova vystřelí z pokoje, jakmile ho spatří. A že je drahý? Ale prosím vás, paní, jakou cenu byste stanovila za život své dcery a vnoučete? Děkuji mnohokrát, paní, a necht' vaše dcera porodí zdravého chlapce.“

Zatímco Rodrigo sledoval, jak si schovávám peníze do kapsy, jen kroutil hlavou. „Ale jak jsi věděl, že její dcera čeká dítě? Copak obchoduješ nejenom s kostmi, ale i s osudem?“

„Když chceš přežít na ulici, musíš mít oči otevřené. Předtím jsem ji viděl, jak si tamhle kupuje vrbovku, skořici a polej. K čemu jinému by asi použila takovou kombinaci bylin než k utišení porodních bolestí? Sama těhotná není a na to, aby to byla jenom něčí služka, byla příliš dobře oblečená, takže jsem si mohl celkem bezpečně vsadit na to, že nakupuje pro vlastní dceru. Podívej tamhle na toho chlapa, co jde právě k nám. Co myslíš, že si koupí?“

Kývl jsem směrem ke korpulentnímu pobledlému muži, který měl na hlavě křiklavý žlutozelený klobouk, očividně v přesvědčení, že se jedná o poslední výkřik módy. Neustále se rozhlížel kolem sebe, zatímco si hledal cestu blátem, a zářivě se usmíval na každého, o kom si myslel, že je na společenském žebříčku výš než on, jako by doufal, že ho začnou považovat za sobě rovného.

Rodrigo si ho prohlédl od hlavy až k patě. „Tak to je typ člověka, který znám. Na dvoře mého pána jsem se setkal s mnoha takovými. Ten by si koupil nějakou relikvii, jen kdyby byla ve zlaté tabatěrce osázené diamanty. Tomu nikdy nic ze svého zboží neprodáš.“

„A tím jsi si naprosto jistý?“

„Na to bych vsadil korbel svařeného piva,“ usmál se a o pár kroků couvl, aby mi dal prostor pracovat.

„Necítíte se trochu žlučovitě, pane? Vidím, že trpíte jako zvíře. Máte delikátní tělesnou konstituci. Vsadil bych se, že vás celou noc trápily bolesti břicha, který vám ani nedaly spát. Jeho Veličenstvo krále sužují přesně tytéž obtíže. Jsem si jist, že dobře víte, co na ně používá. Vlčí trus. Bez něj by se ani nehnul. Naštěstí u sebe mám taky jeden balíček. A nejedná se, prosím, o nějaký obyčejný vlčí trus, tenhle je přímo z Ruska. Přesně takový používá sám král. Jeho Veličenstvo by neužívalo nic jiného než to nejlepší. Vždycky trvá na tom, aby trus pocházel z Ruska, protože tam mají nejsilnější vlky.“

„Takovou věc já nepotřebuji.“ Muž jen odmítavě mávl rukou, zrakem však přesto u balíčku zůstal až příliš dlouho na někoho, kdo o něj nemá zájem, a mně bylo jasné, že jsem našel kupce.

„To se vám omlouvám, pane, ale vypadáte tak pobledle. Nedokážu se dívat na šlechtice, který zbytečně trpí, ovšem co naplat, v Gloucesteru mám jednoho dobrého zákazníka, je to tamní šerif. Možná se spolu znáte. Ten skočí po všem vlčím trusu, který seženu. Když teď zahraniční lodi neodplouvají na moře a poptávka je vyšší než kdy dřív, snaží se zásobit do...“

„Vezmu si ho,“ přerušil mě muž spěšně, vzápětí se v něm však opět probudil obchodní duch a dodal: „Ale musel byste si za něj vzít růžovou vodu. Žádné peníze mi už nezbyly. To, co si za ni ten prodavač naučtoval, bylo neslýchané,“ řekl a vytáhl flakónek. „Moje žena mi kladla na srdce, abych sehnal nějakou na pečení, ale řeknu jí, že už žádnou neměli. Je kvalitní.“ S tím flakónek odzátkoval a trochu jím zamával ve vzduchu, aby rozvířil vůni.

Jenže mně růžová voda k ničemu není. Na ulici potřebujete peníze a zboží, které vydrží dost dlouho na to, aby se dalo prodat na následujícím trhu nebo na tom po něm. Jakmile odzátkujete flakónek s růžovou vodou, buď brzy ztratí vůni, nebo se zkazí. Už jsem se ho chystal odmítnout, když jsem vedle sebe zaslechl hluboký povzdech. Rodrigo popošel blíž a začal vdechovat sladkou vůni. „Je vynikající.“

Těmi dvěma slovy se mu podařilo zbourat veškerý prostor pro vyjednávání, který jsem měl. Muž se odšoural se svým vlčím trusem s jistotou, že na mě vydělal.

Zpražil jsem Rodriga pohledem. „Rozhodl ses mě zničit?“

Rodrigo se nesměle pouсмál. „Nedokázal jsem odolat. Jakmile tu vůni ucítím, jako bych byl zas malý kluk doma v Benátkách. Tam malé děti na Vánoce vždycky dostávají takovou figurku Ježíška z marcipánu. A celé dny před Vánoci byl vzduch prosycený vůní mandlí a růžové vody a my se nemohli dočkat, až ho konečně ochutnáme. Vždycky jsme se nějak snažili vkrást do kuchyně a aspoň kousíček uždíbnout, ale vždycky marně.“

Zavrtěl jsem hlavou. O něčem takovém jsem nikdy neslyšel.

„To je takové těsto z cukru, vajec a mandlí ochucené růžovou vodou. Příšerně drahé, proto bylo tak vzácné. Neochutnal jsem ho ode dne, kdy jsem odjel z Benátek. Je...“ Políbil si konečky prstů. „*Squisito!* Pro mě znamená chuť Benátek.“

Přestože jsem byl dopálený, neubráníl jsem se při pohledu na ten jeho nadšený výraz úsměvu. „To ti Benátky tolik chybí?“

„Teď když žijeme na ulici, ještě daleko víc,“ odpověděl a zvedl zkroušené oči k obloze plné těžkých šedých mračen. „Nikdy jsem nechtěl být pryč tak dlouho. Až se ten mor přezene, vrátím se domů do vlasti. Jofre taky. Vezmu ho zpátky s sebou bez ohledu na to, co řekne jeho otec.“

Toho dne, kdy jsme se poprvé setkali v hostinci, mi Rodrigo pověděl, že Jofreho poslal pryč jeho otec. Tehdy jsem si o té poznámce nic nemyslel. Většinu chlapců pošlou z domu na učení nebo za obchodem nebo do služby nějakému vznešenému rodu. Proč by měl otec synovi zakazovat návrat?

Rodrigo stále ještě zíral na lahvičku růžové vody, jako by to byl kouzelný lektvar, který má moc odnést ho domů. Roztouženě se usmál. „*Deo volente*, jakmile z nás bude sňata tahle kletba, vrátím se do míst svého mládí.“

„Ale tam se už nikdy nemůžeš vrátit, Rodrigo. Už nikdy nebudeš tím, kým tam kdysi býval. Stejně jako ovce odmítne přijmout jehně, které od ní oddělili, tak tebe odmítne tvoje domovina jako cizince.“

Rodrigo sebou trhl. „Ty bys mě odsoudil k životu ve vyhnanství po zbytek života, kamelote?“

„Jenom k vyhnanství z minulosti. A krom toho, copak se máš za čím vracet? Nebo je vážně pravda, co se povídá, že žakéři mají děvče v každé vesnici?“ zasmál jsem se ve snaze rozvířit melancholii, která ho celého obestřela. „Nechal jsi za sebou v Benátkách cestičku zlo-
mených srdcí?“

„Tys neslyšel naše písně? Jsou to nebozí žakéři, jejichž srdce je zlomené,“ usmál se, dramaticky si přitiskl ruku na prsa a zaujal přehnanou pantomimickou pózu zamilované labutě. Přesto ani to žertovné gesto neskrýlo stín bolesti, který jsem zahlédl v jeho očích. Ten byl skutečný a hluboký.

„Tumáš, vezmi si to,“ řekl jsem a podal mu lahvičku s růžovou vodou.

Překvapeně na mě vytřeštil oči. „Takový dar ale nemůžu přijmout.“

„Mně je to k ničemu,“ prohlásil jsem tak hrubě, jak jsem uměl.

Rodrigo mě chytil za rameno. „Díky, díky ti, příteli.“

„Připravil jsi mě o spoustu peněz,“ řekl jsem přísně, „ale nemysli si, že se dokážeš vykrotit z naší sázky.“

Rodrigovi zacukalo v koutcích úst. „Spoustu peněz? Pověz mi, kamelote, kolik tě doopravdy stál ten vlčí trus, pokud to skutečně byl vlčí trus?“

„Sázal jsi svařené pivo, vid’?“ řekl jsem jen a vrazil mu do rukou svůj korbek.

Rodrigo se uklonil a s tichým smíchem se vydal kalužemi směrem k taverně. Jakmile ke mně stál zády, nedokázal jsem potlačit úsměv. Můj nový žák se začínal učit.

Zato Jofre, ač byl mladší než Rodrigo, se novému životu přizpůsoboval obtížněji. Na rozdíl od Rodriga si nechtěl nechat od nikoho poradit. Jako většina mladíků v tom neklidném věku, kdy se mění z chlapce v muže, byl náladový a nepředvídatelný. Jednu vteřinu stál uprostřed davu, smál se a žertoval, zatímco druhou už se schovával někde ve stodole nebo osaměle vysedával na břehu řeky.

Přesto věřím, že skutečně miloval hudbu, snad ještě víc než jeho společník. Když mu Rodrigo dával každodenní lekce, opravdu pečlivě cvičil a studoval mistrovny ruce, jako by patřily samotnému Bohu. Občas hrával celé hodiny bez konce a v očích se mu jako mračna letící ve větru střídala bolest, radost, smutek i vášně někoho daleko staršího. Ovšem v jiné dny ho popadaly záchvaty vzteku, když se mu ihned nepodařilo zopakovat nějakou těžkou melodii, a to pak odhodil loutnu nebo trubku na zem, někam odkráčel a objevil se až po několika hodinách. Nakonec se ale vždycky vrátil s tím, že už to nikdy neudělá, a znovu se chopil loutny. A jakmile začal opět hrát, ostrá výtky, kterou mu Rodrigo chtěl udělit, se rozplynula v zapomnění. Nešlo mu to ani klást za vinu, protože když Jofre chtěl, dokázal vás svou hudbou přesvědčit, abyste mu odpustili cokoli.

Ale přestože večer Jofreho zaměstnávalo hraní po hostincích, většinu dní neměl co na práci a v neúprosném dešti mu nezbyvalo než se poflakovat na tržišti nebo po tavernách. Potíže od něj nikdy nebyly daleko. A na Bartolomějském trhu se dostavily v podobě velkého kouzelníka Zophiela, který, jak Jofre brzy zjistil, měl v rukávu schované i jiné trumfy než mořskou pannu.

Třetí den trhu už se záplava lidí stojících frontu na jeho vzácné stvoření proměnila ve vyschlý potůček. Ti, kteří ten zázrak chtěli vidět, ho už viděli, až na děti, které se stále ještě snažily proklouznout pod plachtami do stanu zadarmo. Ovšem ty, kterým se to nějak podařilo, čekalo smutné zklamání, jelikož Zophiel mořské dítě kamsi uklidil a zaujal místo před stanem u nízkého stolku. Dav, který se kolem něj utvořil nyní, už nebyl tak početný a tvořili ho především muži a mladíci. Tísnilo se k němu co nejbliž, ale i když jeho ruce pozorovali sebezpozorněji, Zophiel na ně byl příliš rychlý.

Zvolil starý dobrý trik se třemi kalíšky. Položíte všem na očích pod jeden z nich suché zrnko hrachu, pak je zamícháte a pak přesvědčíte nějakého chudáka, aby vsadil na to, pod kterým z nich se hrášek skrývá. Ta sázka se vždy tváří jako zcela jistá, až na to, že hrášek jaksi nikdy není pod kalíškem, na který jste vsadili. Řekli byste si, že tenhle trik už je tak ohraný, že nikoho nestrhne, ale vždycky se najde někdo, kdo si o sobě myslí, že je chytřejší.

Jofre se, aspoň při této příležitosti, mezi naivní neřadil. Na to, aby se podobným trikem nechal svést, ho viděl v podání všemožných bavičů u dvora už mnohokrát. Tak se bavil tím, že shromážděnému hloučku lidí popisoval, jak kouzelník hrášek stačil schovat. Většina přítomných mu nicméně nevěřila, protože i když ze Zophiela nespouštěla oči, nedokázala ho přistihnout, jak si hrášek bleskurychle bere zpět, takže se Zophielovi podařilo zlanřit lidi k pěkným pár sázkám, než ho Jofreho komentáře konečně unavily.

Sbalil kalíšky a oznámil davu, že nyní předvede kouzlo. S tím poslal nějakého chlapce k vedlejšímu stánku, aby koupil jedno vařené vejce, které pak před zraky shromážděných oloupal. Na to, že sami museli už za život oloupat stovky vajec, ho při tom lidé pozorovali s překvapivým zaujetím. Přihlíželi, jak oloupané vajíčko pokládá na úzké hrdlo skleněné láhve. Následně Zophiel prohlásil, že ho dokáže dostat do láhve, aniž by se ho dotkl nebo ho jakkoli poškodil. Dav se mu začal posmívat, ale jen na oko, asi jako když začne publikum

bučet, kdykoli se na scéně nějaké pantomimy zjeví postava čerta. Většina přihlízejících si byla jistá, že se stane svědky něčeho magického, nicméně že navenek je třeba předstírat skepsi. Bylo to součástí kouzelníkovy hry s obecnstvem.

Zophiel probodl Jofreho prohnányma zelenýma očima. „Ty, kluku, cos toho měl předtím tolik na srdci. Myslíš, že dokážu způsobit, aby to vejce vklouzlo dovnitř?“

Jofre zaváhal. Zadíval se na nadité lesknoucí se vajíčko usazené nehybně na úzkém hrdle láhve. Věděl stejně dobře jako ostatní, že Zophiel by s takovým trikem nezačal, kdyby nevěděl, jak ho provést. Potíž spočívala v tom, že Jofre skutečně nechápal, jak toho chce docílit.

Zophielovi se ve tváři objevil stín úsměvu. „Copak, copak, byl jsi dost rychlý na to, abys nám všem vysvětlil, jak se hrášek dostal pod kalíšek. Tak pročpak nám teď nepovíš, jak dostanu to vejce do láhve?“

Pár dalších mužů, které Jofreho vševědoucí kibicování taky iritovalo, se začalo škodolibě usmívat a štouchat ho do zad.

„No jo, mladej, pověz nám, jak udělá tohle, když seš tak chytřej.“

„Tohle udělat nejde,“ prohlásil Jofre tvrdohlavě a daleko odhodlaněji, než se cítil.

„V tom případě by sis na to možná rád vsadil,“ poznamenal Zophiel.

Jofre zavrtěl hlavou a pokusil se vycouvat, jenže ostatní muži mu to nehodlali dovolit.

„Vsad' na svý slova i svý peníze! Nebo umíš jenom prázdně kecat?“

Jofre, celý brunátný, sáhl pro minci a položil ji na stůl.

Zophiel zvedl obočí. „Tohle že je cena, kterou jsi ustanovil za své přesvědčení?“ podivil se a rozhlédl se po kolemstojících. „Tak to vypadá, že tady náš mladý chytrák si sám sebou přece jenom není tak jistý.“

Jofre zvedl hlavu a rozžhavený vzteky a ponížením hodil na stůl hrstku mincí. Bylo to všechno, co měl, a zdálo se, že Zophiel to ví.

Usmál se. „Nuže, chlapče, zjistíme, jestli máš pravdu?“

Sundal vajíčko z láhve, zapálil knot a vhodil ho do ní. Potom zase rychle zašpuntoval hrdlo vejcem a ustoupil stranou. Dlouho se nic nedělo a všichni jen zírali na hořící knot. A najednou, ve stejný okamžik, kdy dohořel, se ozvalo lupnutí a vajíčko sklouzlo neporušené hrdlem na dno láhve.

Byl jsem rád, že jsem to viděl jenom já, a ne Rodrigo. Víc už jsem z toho ani vidět nechtěl, ale když jsem se otočil, něco upoutalo mou

pozornost. Nějaká dívka stojící o kus dál ve stínu stromu. Ten den byl tak zatažený a ona stála tak nehybně, že nebyť té nepřírozně bílé barvy jejích vlasů, nejspíš bych si jí ani nevšiml. Ale ty vlasy jsem už někde viděl. Ihned jsem ji poznal. Byla to Narigorm. Nezdálo se však, že by si ona všimla mě. Plně se soustředila na něco jiného.

Stála tam nehybná jako socha, až na ukazováček pravé ruky, kterým kroužila kolem jakéhosi drobného předmětu, jež držela v levé ruce. Vypadalo to, jako by cosi mumlala, zatímco strnule zírala na něco za mnou. Ohlédl jsem se, abych zjistil na co, a uvědomil si, že hledí na Zophiela. Když jsem se ale znovu ohlédl po ní, stín stromu už zel prázdnotou. Narigorm zmizela.

Bartolomějský trh měl původně trvat celý týden. Stejně jako každý rok, co lidé pamatovali. Nicméně vzhledem k neočekávanému vývoji situace trh skončil ještě ten den odpoledne. Do města totiž přijel posel. Byl celý od bláta a potil se skoro tolik jako jeho kůň. Vyžádal si setkání s městskou radou starších a nechal je svolat ze všech částí města zvoněním. Jelikož většina z nich byla právě uprostřed naku-pování či prodávání, nehýřili nadšením, že musí na schůzi, a zvon vyzváněl notnou chvíli, než se dostavil i poslední chybějící člen, který si bručel pod vousy, že by mělo jít o něco skutečně důležitého, jinak že si někdo zbytek trhu posedí v místním žaláři. Tou dobou už zvon slyšel úplně každý a všichni věděli, že se něco děje. Nikdo si nedělal žádné iluze, že by se snad mohlo jednat o dobré zprávy. Místo obchodování se začalo povídat a spekulovat. Vpadli do Anglie Skotové, Francouzi, nebo snad dokonce Turci? Hodlá snad městem projet král i s celým dvorem a půlkou armády, které budou muset místní na vlastní náklady nakrmit? „Nechť Bůh žehná Jeho Veličenstvu a zachová ho hlavně daleko od nás.“ Nebo snad jde – pravděpodobněji – o to, že Jeho Veličenstvo se rozhodlo uvalit na něco novou daň? Copak ještě zůstalo něco, na co by se nevztahovaly nějaké daně?

Když se městští zastupitelé konečně objevili na balkóně radnice, hovor i smích lidí utichl. Zastupitelé se tvářili velmi vážně. Zdálo se, jako by najednou zestárli. Vyvolávač nemusel ani zvonit, ani napínat hlas. Tu novinu sdělil do absolutního ticha.

V Bristolu propukl mor. Gloucester ve snaze o záchranu zavírá městské brány. Nikdo už nesmí dovnitř ani ven. A vesnice dál po řece